

Er referens
Datum 2016-09-22
Vår referens SJ

Stadsledningskontoret
Göteborgs Stad
Gisela.askne@stadshuset.goteborg.se

Remissvar

Gällande förslag till organisation och ekonomisk ersättningsmodell m.m. vid införande av valfrihetssystem enligt LOV inom hemtjänst

Vårdföretagarna har beretts tillfälle att lämna remissvar över förslag till organisation och ekonomisk ersättningsmodell m.m. vid införande av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihet (LOV) i hemtjänst och vill med anledning av detta framföra följande.

Sammanfattande kommentar

Vårdföretagarna vill understryka vikten av likabehandlingsprincipen. Hemtjänst i egen regi och i privat regi ska behandlas lika när det gäller krav, villkor, uppföljning och ekonomisk ersättning. Stadens organisation och ekonomiska ersättningsmodell vid införandet av LOV måste därför riggas utifrån denna princip.

Vårdföretagarna menar att dialog med privata utförare är det bästa sättet för staden att utveckla ett framgångsrikt valfrihetssystem för hemtjänsten i Göteborg.

Inledning

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privata vård- och omsorgsgivare. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemsföretag med över 100 000 årsanställda. Medlemmarna spänner över alla typer av företagsformer, från riskkapitalägda företag till ett 40-tal idéburna eller ideella aktörer.

Vårdföretagarna vill kommentera förslagen i de delar som berör förutsättningarna för våra medlemsföretag att delta i LOV i hemtjänst i Göteborg.

Synpunkter

Stadsgemensam enhet för att teckna respektive följa upp kontrakt/ avtal

Stadsledningskontoret föreslår i föreliggande tjänsteutlåtande att en kommungemensam enhet inrättas som får i uppgift att dels teckna kontrakt och avtal inom valfrihetssystemet, dels att följa upp kontrakt/ avtal. Vårdföretagarna anser att en gemensam funktion för detta arbete är nödvändig. En annan organisering, som

Stadsledningskontoret övervägt, där varje stadsdel skulle få uppdrag att teckna och följa upp avtal är inte att föredra.

Vårdföretagarna anser att det är värdefullt att samla kompetens kring tecknande av avtal och inte minst avtalsuppföljningen på samma ställe. Det ökar möjligheterna för likabehandling av leverantörerna och hög kvalitet i uppföljningarna. Dessutom underlättar en gemensam enhet beslutsfattarnas och allmänhetens uppföljning av hemtjänstens utveckling i staden.

På s 8 i tjänsteutlåtandet står att externa utförare och kommunens regi bör följas upp likvärdigt. Vårdföretagarna menar att detta är en grundläggande princip för ett väl fungerande valfrihetssystem och anser därför att uppföljningen ska vara lika, oavsett hemtjänstens regi. Den stadsgemensamma enheten föreslås vidare skriva överenskommelser med den egna regin (s 10 i tjänsteutlåtandet). Det är ett bra förslag och vi anser att så ska göras. Det är viktigt att den kommungemensamma enheten behandlar den egna regin och de privata utförarna neutralt.

Vårdföretagarna har inga synpunkter på antalet årsarbetare på den föreslagna stadsgemensamma enheten men vill understryka vikten av staden säkrar tillräckliga resurser för att utreda ansökningar om att delta i valfrihetssystemet. Vårdföretagarna anser att enbart seriösa vård- och omsorgsgivare med hög kvalitet ska kunna vara verksamma inom vården och omsorgen. Vi har därför tagit fram en modell för granskning inför ett medlemskap i Vårdföretagarna. I detta arbete har vi täta kontakter med flera myndigheter bland annat Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Skatteverket. Vi avslår ansökningar från dem som t.ex. inte har ledningssystem för kvalitet eller vid ansökningstillfället inte bedöms leva upp till Vårdföretagarnas etiska riktlinjer. Som medlem i Vårdföretagarna ska man uppfylla ett antal krav, till exempel ha kvalitetsledningssystem och kollektivavtal, inte ha restförda skatter och avgifter. Dessutom ska ägare med inflytande vara lämpliga och fria från anmärkningar i sin yrkesutövning eller i sitt uppdrag. Vår modell för granskning inför medlemskap kan tjäna som inspiration när staden arbetar fram riktlinjer för behandling av ansökningar. Om det finns ett intresse från stadens sida berättar vi gärna mer om vårt arbete.

I tjänsteutlåtandet på s 8 framkommer vidare att den kommungemensamma enheten förväntas ha informations- och dialogmöten. Vårdföretagarna menar att dialog är det bästa sättet för staden att utveckla ett framgångsrikt valfrihetssystem för hemtjänsten i Göteborg. Det är därför angeläget att staden skapar ett forum för löpande dialog mellan utförare och politiken och mellan utförare och ansvarig tjänstemän för regelverk. På flera håll i landet har så kallade branschråd inrättats där dialogen sker. Ett sådant exempel är Stockholm Stad som sedan lång tid har ett etablerat branschråd för äldreomsorg. Vårdföretagarna uppmuntrar Göteborgs stad att dra lärdom av erfarenheterna från andra kommuner.

Det är vidare önskvärt att staden använder sig av dialog (och med det anses både skriftlig som muntlig dialog) under hela processen fram till godkännande av en leverantör liksom när avtal ingåtts.

Stadens resursfördelningsmodell

På s 12 i tjänsteutlåtandet trycks det på vikten av att stadsdelsnämnderna redovisar hemtjänstens kostnader och intäkter separat från övrig verksamhet. Detta är en mycket

viktig princip av flera skäl. Det handlar om transparens gentemot skattebetalarna och de privata utförarna, men också om att kunna följa den egna regins möjligheter att gå runt ekonomiskt på den beslutade hemtjänstersättningen. När SKL undersökte hur väl kommunernas hemtjänst i egen regi under 2014 klarade sig på den beslutade hemtjänstersättningen framkom att sju av tio kommuner uppvisade ett underskott. Detta är en signal om att ersättningen inte är korrekt satt och är en viktig kunskap för att kunna värna likabehandlingsprincipen som är ett fundament i ett valfrihetssystem.

Ekonomisk ersättningsmodell för hemtjänst och delegerad hälso- och sjukvård

Tjänsteutlåtandet förordar en modell där utföraren får ersättning utifrån redovisad utförd tid. Vårdföretagarna vill understryka att redovisningen av den utförda tiden behöver vara enkel för de privata utförarna men också transparent för den som får hemtjänsten.

Tjänsteutlåtandet tar dock inte ställning till storleken på ersättningen per utförd hemtjänsttimma. Istället avser staden att återkomma till detta i förfrågningsunderlaget. Vid en modell där ersättning för utförd tid tillämpas är det mycket viktigt att den indirekta brukartiden ersätts på ett korrekt sätt. Det handlar till exempel om ersättning för avböjda besök, när brukaren avlider eller blir inneliggande på sjukhus. Men lika viktigt är hur den oersatta tiden betraktas, till exempel resor mellan brukare, som kan variera kraftigt mellan olika stadsdelar, dokumentation, matdistribution, parkeringsmöjligheter och avgifter, med mera. Det är av yttersta vikt att storleken på ersättningen speglar de faktiska kostnader som den egna regin har.

Andra frågeställningar som utreds

På s 7 i tjänsteutlåtandet listas en rad frågeställningar som inte ingår i föreliggande tjänsteutlåtande men som utreds hos Stadsledningskontoret. Vårdföretagarna vill i förhållande till detta arbete ge några viktiga inspel.

Angående arbetet med att ta fram ett förfrågningsunderlag. Endast ett förfrågningsunderlag för staden bör tas fram, inte ett per stadsdel. Detta främjar ett enkelt förfaringsätt för leverantörerna och goda möjligheter till jämförbarhet för staden.

Vårdföretagarna vill understryka vikten av att kraven i kommande förfrågningsunderlag blir relevanta, rimliga och uppföljningsbara. Det bästa sättet att uppnå detta är att ta vara på den möjlighet att skicka förfrågningsunderlaget på extern remiss som LOV medger och som Stadskontoret i sitt följebrev till föreliggande remiss avser att rekommendera kommunstyrelsen. Då ges möjligheter att få återkoppling på stadens krav och ambitioner med kraven. Det ökar möjligheten att rätt krav ställs och gör en mer stringent uppföljning möjlig. Det kan också bidra till att kraven ställs på ett sådant sätt att de främjar en mångfald av seriösa aktörer (små, stora, ideella, med särskild inriktning...) och gör det attraktivt att gå in i valfrihetssystemet.

Vårdföretagarna ser med oro på hur de specifika satsningar inom äldreomsorgen som Göteborgs stad har beslutat om kommer att hanteras i förhållande till privata utförare.

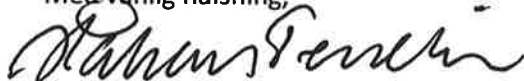
Det handlar framförallt om andel heltidsanställda. Att införa ett krav på en viss andel heltidsanställda från start kommer göra det omöjligt för mindre aktörer, men det är också mycket problematiskt för större aktörer, att starta verksamhet i Göteborg. Kostnaderna blir helt enkelt för höga eftersom man vid ett inträdande i ett valfrihetssystem inte har några brukare/ kunder från början och dessutom har en stor konkurrent i den egna regionen. Ett krav på heltidsanställning skulle dessutom göra det omöjligt att starta en verksamhet för den som idag arbetar inom den kommunala hemtjänsten och har en idé om hur hemtjänsten kan utvecklas. Det vore beklagligt att förlora den typen av kunskap om de äldres behov i Göteborg.

Vårdföretagarna vill också understryka vikten av att inte låta förfrågningsunderlaget bli en kopia på den kommunala hemtjänsten. Lämna istället plats för innovation och nytänkande i förfrågningsunderlaget. Styr mot resultat snarare än hur verksamheterna ska se ut. Det ökar förutsättningarna för verksamheter med särskilda inriktningar, till exempel språklig inriktning, att kunna verka.

Avslutningsvis, Göteborg är en stor stad rent geografiskt och många stadsdelar är stora. Staden bär därför överväga möjligheten att dela in staden i många små områden. Då kan mindre aktörer välja att starta i ett litet område och få det att fungera innan man utökar sin verksamhet. Ett flexibelt kapacitetstak är också önskvärt. Dessutom behöver en turordningslista för brukare som inte gör ett aktivt val av utförare inrättas.

Vårdföretagarna har härutöver inga ytterligare synpunkter.

Med vänlig hälsning,

Håkan Tenelius

Näringspolitisk chef

Vårdföretagarna

Sabina Joyau

Näringspolitisk expert

Vårdföretagarna